

1. ΜΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 30/12/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 30/12/2023

Σελίδα: 13

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Μεταναστευτικό

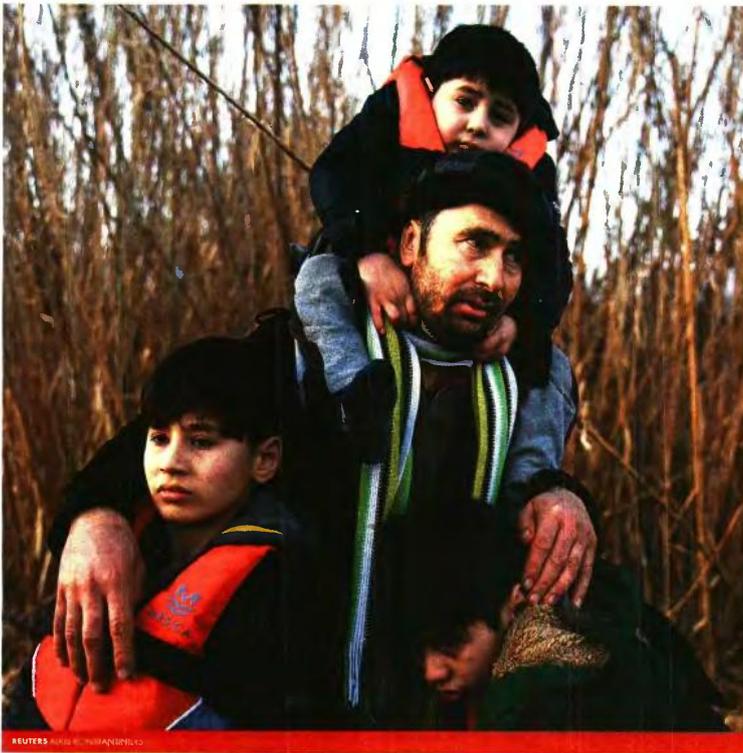
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

Προβλέψεις για το 2024

ΤΑ ΝΕΑ 13

ΣΑΒΒΑΤΟΥΡΙΑΚΟ
30-31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2023

Διδάκτορας του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Είναι ερευνήτρια στο Global Public Policy Institute του Βερολίνου, κύρια ερευνήτρια στο **ΕΙΑΜΕΠ** και διδάσκουσα στο μεταπτυχιακό Νοτιοανατολικής Ευρώπης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ΕΚΠΑ

Πρόσφυγας από το Αφγανιστάν αγκαλιάζει τα παιδιά του έχοντας μόλις φτάσει με βάρκα στη Σκάλα Συκαμιάς διασχίζοντας τα στενά από την Τουρκία προς τη Λέσβο

και Κοινοβουλίου, αναμένεται να ψηφιστεί μέχρι τα μέσα του 2024. Οι νομοθετικές προτάσεις έχουν δεχθεί πολλαπλές κριτικές, κυρίως για τις επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα, υπάρχει όμως και το πρακτικό σκέλος της υλοποίησης, που θα αποτελέσει μια μεγάλη πρόκληση. Δεν είναι καθόλου δεδομένη η ορθή εφαρμογή των Κανονισμών, ιδιαίτερα σε περίπτωση που κάποια χώρα βιάσει αυξημένη πίεση στα σύνορα.

Η προτεραιοποίηση πολιτικών αποτροπής έναντι της προστασίας θα συνεχιστεί και το 2024. Η δυσανεμία των ευρωπαίων πολιτών αποτυπώνεται στην εκλογή/επιλογή ριζοσπαστικών πολιτικών τις οποίες κόμματα της Ακρας Δεξιάς στηρίζουν στις πολιτικές τους πλατφόρμες (βλ. Ολλανδία). Τόσο στις ευρωεκλογές, αλλά και στις εθνικές εκλογές που θα γίνουν μέσα στο 2024 (βλ. Αυστρία και Πορτογαλία) αναμένονται κέρδη των ακροδεξιών κομμάτων που θα ενισχύσουν το δόγμα της αποτροπής, σε μια περίοδο που η έμφαση οφείλει να είναι στην ένταξη των μεταναστών και παροχή νόμιμων οδών προστασίας.

Αντιθέτως, το 2024 θα επικεντρωθούν περαιτέρω συμφωνίες με τρίτες χώρες για επιστροφές και αποτροπές. Η ΕΕ θα συνεχίσει να δημιουργεί έναν άριστο επιμερισμό «βαρών» και ευθυνών στην περιφέρεια της, μεταθέτοντας δυσανάλογη ευθύνη στις τρίτες χώρες, που μακροπρόθεσμα δεν είναι εφικτό να ανταποκριθούν. Ταυτόχρονα, είναι πιθανό να πάψει να θεωρείται «ταμπού» η πρόταση για την επεξεργασία αιτημάτων ασύλου σε εδάφη εκτός ΕΕ, που στο παρελθόν είχε κριθεί ανέφικτη αλλά πρωτίστως αντίθετη στις αρχές και αξίες της ΕΕ. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι το θέμα αυτό τέθηκε πρόσφατα στη Γερμανία, μια χώρα που ήταν αντίθετη σε τέτοιες προτάσεις, η οποία όμως βρέθηκε από το 2015 και μετά να αποτελεί και τον βασικό αποδέκτη των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών στην ΕΕ. Το πολιτικό σκηνικό στις χώρες-μέλη ενισχύει ακραίες προτάσεις που με τη σειρά τους αποτελούν και απόρροια της αδυναμίας της ΕΕ να διαμορφώσει έναν ενιαίο χώρο ασύλου. Με άλλα λόγια, η έλλειψη μεταξύ των κρατών-μελών ουσιαστικού επιμερισμού και ώλιπλεγγής (που δεν διορθώνεται επαρκώς από το Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Ασυλό) σε συνδυασμό με την άνοδο της Ακρας Δεξιάς, θα στρέψει σταδιακά αρκετά κράτη-μέλη να διερευνήσουν τρόπους εξωτερικεύσεως της διαδικασίας παροχής προστασίας στις τρίτες χώρες.

Η ΕΕ χρειάζεται μετανάστες, και όχι μόνον υψηλής αλλά κυρίως χαμηλής ειδίκευσης. Η πλειοψηφία αυτών θα αναζητηθεί στις ίδιες χώρες που τώρα καλούνται να λειτουργήσουν ως συνοριοφύλακες της ΕΕ, από την Τυνησία και το Μαρόκο μέχρι την Τουρκία και το Πακιστάν

Μια χρονιά προκλήσεων αλλά και ευκαιριών

Το 2023 ήταν μια χρονιά σημαντική για τη διαχείριση της μετανάστευσης και του ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ασυλό υπολογίζει ότι μέχρι τη λήξη του 2023 τουλάχιστον 1 εκατ. αιτήματα ασύλου θα έχουν κατατεθεί στην ΕΕ, σε μια χρονιά με αυξημένες – συγκριτικά με το 2022 – ροές. Στα εξωτερικά σύνορα, η Ιταλία είναι η χώρα που δέχθηκε τη μεγαλύτερη «πίεση» σε αριθμούς, με 152.731 αφίξεις διά θαλάσσης και κύριες χώρες προέλευσης της Συρία, Τυνησία και Αίγυπτο. Αύξηση, συγκριτικά με το 2022, αλλά κατά πολύ μικρότερη, είχαν Ελλάδα και Ισπανία, με 43.370 και 51.342 αφίξεις αντιστοίχως ως τις αρχές του Δεκεμβρίου 2023 βάσει διαθέσιμων στοιχείων από την Υπάτη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Παρότι η ΕΕ υποδέχθηκε με αρκετή επιτυχία περίπου 4 εκατομμύρια Ουκρανούς, που έχουν ενταχθεί στην

συνόρων. Η ευρύτερη ρητορική που κυριάρχησε ήταν ότι η ΕΕ αποτελεί κύριο πόλο προσέλκυσης απούτων άσυλο από Αφρική και Μέση Ανατολή.

Τα στοιχεία όμως αναδεικνύουν μια διαφορετική πραγματικότητα. Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο αριθμός των προσφύγων βάσει Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες άγγιξε τον Οκτώβριο του 2023 τα 36,4 εκατομμύρια με τη συντριπτική πλειοψηφία αυτών να λαμβάνουν προστασία εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικά, η πλειοψηφία των σύρων προσφύγων, 3,4 εκατομμύρια, συνεχίζουν να διαμένουν στην Τουρκία, ενώ περίπου 5 εκατομμύρια Αφγανοί διαμένουν σε Ιράν και Πακιστάν.

Παρότι η Ευρώπη δεν βρίσκεται στο επίκεντρο της πληθυσμιακής μετακίνησης, εντούτοις αποτελεί και θα αποτελέσει αποδέκτη παράτυπα εισερχόμενων μεταναστευτικών ροών και απούτων άσυλο και τη νέα χρονιά. Η πρόκληση της διαχείρισης των ροών με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα θα συνεχίσει να υφίσταται.

Το Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Ασυλό, μετά και την πολιτική συμφωνία στις 20 Δεκεμβρίου 2023 μεταξύ Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Από την άλλη, η ΕΕ χρειάζεται μετανάστες, και όχι μόνον υψηλής αλλά κυρίως χαμηλής ειδίκευσης. Η πλειοψηφία αυτών θα αναζητηθεί στις ίδιες χώρες που τώρα καλούνται να λειτουργήσουν ως συνοριοφύλακες της ΕΕ, από την Τυνησία και το Μαρόκο μέχρι την Τουρκία και το Πακιστάν. Η προσέλκυση μεταναστών οδηγεί αναπόφευκτα το 2024 στη διαμόρφωση νόμιμων οδών μετανάστευσης στην Ευρώπη, ακόμα και σε χώρες, διακριτικές έως τώρα, όπως η Ελλάδα. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να γίνουν ελκυστικά, τόσο για την προσέλκυση όσο και τη διατήρηση των μεταναστών. Θα κληθούν να προσφέρουν όχι μόνο μισθούς, αλλά και δικαιώματα και ουσιαστικά οφέλη στους μετανάστες, συνάπτοντας συμφωνίες συνεργασίας με τις χώρες προέλευσης που να είναι ωφέλιμες και βιώσιμες για τους υπηκόους τους. Από τη μια το 2024 θα είναι μια κρίσιμη χρονιά για τη διατήρηση και προστασία του ασύλου, συγχρόνως όμως θα αποτελέσει και μια ευκαιρία για επένδυση στη νόμιμη μετανάστευση.